

w Opolu Lubelskim
z/s w Poniatowej

**SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI W 2015R.
PRZEZ POWIATOWE CENTRUM POMOCY RODZINIE
W OPOLU LUBELSKIM Z SIEDZIBĄ W PONIATOWEJ
PROGRAMU ODDZIAŁYWAŃ KOREKCYJNO – EDUKACYJNYCH
DLA OSÓB STOSUJĄCYCH PRZEMOC W RODZINIE
REALIZOWANEGO W POWIECIE OPOLSKIM
W LATACH 2014 – 2015**

Poniatowa, październik 2015r.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Opolu Lubelskim z/s w Poniatowej w 2013r. opracowało Program Oddziaływań Korekcyjno – Edukacyjnych dla Osób Stosujących Przemoc w Rodzinie realizowany w Powiecie Opolskim w latach 2014 – 2015. Jest to program realizujący zadanie powiatu z zakresu administracji rządowej, o którym mowa w art. 6 ust. 4 pkt 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tj. Dz. U. z 2015r. poz. 1390), tj. opracowywanie i realizacja programów oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.

Program ten został przyjęty Uchwałą Nr XXXIII/247/2013 Rady Powiatu w Opolu Lubelskim z dnia 30 grudnia 2013r. w sprawie przyjęcia Programu Oddziaływań Korekcyjno – Edukacyjnych dla Osób Stosujących Przemoc w Rodzinie realizowanego w Powiecie Opolskim w latach 2014 – 2015.

Realizacja Programu rozpoczęła się w 2014r. W roku 2015 zrealizowano kolejny cykl Programu.

Cele szczegółowe Programu obejmują stworzenie osobom stosującym przemoc w rodzinie (przede wszystkim mieszkańcom powiatu opolskiego) warunków:

- do zmiany zachowań i postaw przemocowych na niekontrolujące i pozbawione przemocy (poprzez dostarczanie im informacji praktycznych w tym obszarze),
- do przyjęcia odpowiedzialności za używanie przemocy,
- do zwiększenia poziomu rozumienia przyczyn, dla których stosują przemoc w rodzinie,
- do zwiększenia samokontroli zachowań agresywnych i przemocowych,
- do zdobywania i/lub rozwijania umiejętności w zakresie komunikowania się w rodzinie i rozwiązywania sytuacji konfliktowych w rodzinie bez użycia przemocy.

Program Oddziaływań Korekcyjno – Edukacyjnych dla Osób Stosujących Przemoc w Rodzinie realizowany w Powiecie Opolskim w latach 2014 – 2015 stanowi uzupełnienie dotychczas stosowanych w tym obszarze form instytucjonalnych reakcji na zachowania sprawców przemocy w rodzinie, np. policyjnych zatrzymań, nakazów opuszczenia lokali zajmowanych wspólnie z osobami doznającymi przemocy. Pełni rolę pomocniczą wobec stosowanych interwencji i innych instrumentów prawnych i administracyjnych.

Realizacja Programu wpisuje się także w realizację Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Opolskim na lata 2012 – 2015 (cel szczegółowy: szersze oddziaływania sankcjonujące i wspierające w zmianie osoby stosujące przemoc w rodzinie – mieszkańców powiatu opolskiego; zadanie: wsparcie osób stosujących przemoc w rodzinie w zmianie wyuczonych zachowań).

Informacje ogólne

W roku 2015 w powiecie opolskim przeprowadzono 1 cykl Programu Oddziaływań Korekcyjno – Edukacyjnych dla Osób Stosujących Przemoc w Rodzinie w okresie od dnia 6 lutego 2015r. do dnia 11 sierpnia 2015r.

Miejsce realizacji Programu

Miejscem przeprowadzenia Programu była siedziba Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Opolu Lubelskim z siedzibą w Poniatowej, jednak wszystkie zajęcia odbywały się po godzinach otwarcia PCPR dla klientów (zgodnie z zaleceniami zawartymi w Wojewódzkim Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014 – 2016, by unikać lokalizacji programu w miejscach, w których prowadzone są programy pomocy dla osób doznających przemocy w rodzinie).

Sposób prowadzenia zajęć w Programie

Zajęcia w Programie prowadzone były Metodą z Duluth („Education Groups For Men Who Batter – The Duluth Model”), która zakłada przeprowadzenie 2 spotkań indywidualnych z każdym z uczestników na początku trwania Programu, 24 spotkań grupowych i jednego spotkania indywidualnego z każdym z uczestników na zakończenie Programu.

Nabór osób do udziału w Programie

Poniższa tabela pokazuje liczbę mężczyzn zgłoszonych do udziału w Programie wraz z informacją o organie zgłaszającym.

Liczba zgłoszonych mężczyzn	Powiat zamieszkania zgłoszonych mężczyzn	Organ zgłaszający
6	opolski	I Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej do Wykonywania Orzeczeń w Sprawach Karnych, Rodzinnych i Nieletnich w Opolu Lubelskim
4	opolski	Zespół Interdyscyplinarny do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Gminie Poniatowa

1	opolski	Zespół Interdyscyplinarny do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Gminie Opole Lubelskie
1	lubelski	I Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej do Wykonywania Orzeczeń w Sprawach Karnych, Rodzinnych i Nietletnich w Opolu Lubelskim
RAZEM: 12 osób zgłoszonych do udziału w Programie		

Kwalifikacja osób do udziału w Programie

Dla każdego ze zgłoszonych mężczyzn zorganizowano jedno jednogodzinne spotkanie kwalifikujące do udziału w Programie, to jest łącznie 12 spotkań. Wzięło w nich udział 10 zgłoszonych mężczyzn (2 nie stawiło się na umówione spotkania). W trakcie spotkań diagnozowano, czy zgłoszone osoby spełniają kryteria przyjęcia do Programu oraz ich sytuację rodzinną i zawodową, zasoby.

Kryteria przyjęcia osób do Programu:

- ▲ osoba jest sprawcą przemocy w rodzinie,
- ▲ osoba jest świadoma tego, że potrzebuje pomocy ze względu na stosowanie przez siebie przemocy wobec członków swojej rodziny,
- ▲ osoba świadomie decyduje się na uczestnictwo w Programie,
- ▲ osoba posiada możliwości poznawcze na poziomie wystarczającym do zrozumienia mechanizmów przemocowych i swojej odpowiedzialności za przemoc w rodzinie,
- ▲ osoba nie jest chora psychicznie,
- ▲ osoba nie jest uzależniona (bądź ukończyła terapię uzależnienia) od żadnych środków psychoaktywnych zmieniających świadomość,
- ▲ osoba nie jest nałogowym hazardzistą,
- ▲ osoba jest pełnoletnia.

Powyższe kryteria spełniło 8 osób, które podpisały kontrakt uczestnictwa i zostały przyjęte do Programu (2 osoby – ze względu na nie spełnianie w/w kryteriów – nie zostały przyjęte do Programu).

Osoby te zostały zaproszone na drugie jednogodzinne spotkanie indywidualne – orientacyjne, podczas którego zapoznano je z cyklem przemocy w rodzinie oraz z technikami powstrzymania przemocowych zachowań, a także omówiono „Plan bezpieczeństwa”, czyli osobistą strategię każdego uczestnika Programu, której celem jest zapobieżenie zareagowaniu przez uczestnika przemocą wobec członków rodziny – uczestnika zobowiązano do samodzielnego skonstruowania „Planu bezpieczeństwa” i omówienia go podczas zajęć grupowych.

W spotkaniach orientacyjnych uczestniczyło 6 osób (2 osoby nie stawiły się na umówione spotkania).

Zajęcia grupowe w Programie

Ostatecznie 8 zakwalifikowanych do Programu osób rozpoczęło zajęcia grupowe.

W okresie od 23 lutego 2015r. do 11 sierpnia 2015r. odbyły się 24 spotkania grupowe.

Spotkania odbywały się raz w tygodniu i trwały 2,5 godziny każde. Łączny czas zajęć grupowych to 60 godzin.

Formy pracy podczas zajęć grupowych:

- ▲ tworzenie i analizowanie indywidualnych planów bezpieczeństwa,
- ▲ analizowanie nagrań, filmów prezentujących omawiany rodzaj przemocy,
- ▲ analizowanie własnych zachowań przemocowych (wypełnianie kwestionariusza kontrolowania),
- ▲ ćwiczenie zachowań nieprzemocowych.

Główne zagadnienia i tematy spotkań grupowych zogniskowane zostały wokół rodzajów przemocy i umiejętności, które uczestnicy powinni opanować.

- ▲ Rodzaje przemocy:
 - przemoc fizyczna,
 - zastraszanie i onieśmianie,
 - przemoc emocjonalna,
 - izolowanie,
 - zaprzeczanie, pomniejszanie znaczenia swoich przemocowych zachowań, obwinianie,
 - przemoc seksualna,
 - wykorzystanie męskich przywilejów,
 - przemoc ekonomiczna,
 - wykorzystanie dzieci,
 - wymuszanie i grożenie.
- ▲ Umiejętności:
 - zachowanie niezastraszające,
 - asertywność,
 - szacunek,
 - zaufanie i wsparcie,
 - szczerść i odpowiedzialność,
 - szacunek seksualny,
 - partnerstwo,
 - okazywanie miłości dzieciom,

- negocjacje.

Metody pracy w trakcie zajęć grupowych to: praca z kwestionariuszem, dyskusja, wykład, odgrywanie scenek.

W czasie trwania spotkań grupowych wykluczono z udziału w Programie 5 osób. Przyczyną wykluczenia z Programu było nie dotrzymanie przez uczestników zapisów kontraktu uczestnictwa w Programie dotyczących limitu 3 nieobecności (4 osoby), a także dotyczących zachowania abstynencji od środków psychoaktywnych (1 osoba).

Monitoring postępów zmian postaw uczestników Programu

W trakcie trwania Programu prowadzono monitoring zmiany postaw uczestników poprzez niezależne oceny dokonywane przez facylitatorów (osoby prowadzące zajęcia w Programie) po 2 miesiącach uczestnictwa w Programie, po 4 miesiącach uczestnictwa w Programie i po zakończeniu Programu, oraz poprzez kontakt telefoniczny z osobami, które doznawały przemocy ze strony uczestników Programu (po uzyskaniu wcześniejszej zgody uczestników na taki kontakt – było to jednym z warunków uczestnictwa w Programie).

Facylitatorzy kontaktowali się również z służbami zgłaszającymi uczestników do Programu, przekazując informacje o ich zakwalifikowaniu, wykluczeniu, zwolnieniu z Programu bądź nieobecnościach na zajęciach.

Zakończenie realizacji Programu

Program ukończyło 3 mężczyzn. Otrzymali oni zaświadczenia o ukończeniu Programu wraz z opisową opinią sformułowaną przez facylitatorów.

Obowiązek kontaktu z realizatorem Programu osób, które zakończyły udział w Programie

Osoby, które ukończyły Program, zostały zobowiązane do kontaktowania się z realizatorem Programu (to jest PCPR w Opolu Lubelskim z/s w Poniatowej) co pół roku przez trzy lata od dnia ukończenia Programu w celu kontroli trwałości zmiany postaw oraz zapewnienia możliwości uzyskania przez nich wsparcia w utrwalaniu nowych umiejętności.

Osoby prowadzące zajęcia w Programie (facylitatorzy)

Zgodnie z zaleceniami Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014 – 2016, zajęcia w Programie Oddziaływań Korekcyjno – Edukacyjnych dla Osób Stosujących Przemoc w Rodzinie realizowanym w Powiecie Opolskim w latach 2014 – 2015 w roku 2015 prowadzone były przez kobietę i mężczyznę.

Kobieta – facylitator jest mgr psychologii (jednolite stacjonarne studia magisterskie), a także absolwentką Studium Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie – kurs podstawowy prowadzony przez Stowarzyszenie na Rzecz Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia”. Ukończyła szkolenie „Praca ze sprawcami przemocy w rodzinie wg Modelu z Duluth” prowadzone przez Instytut Psychologii Zdrowia Polskie Towarzystwo Psychologiczne oraz Polskie Towarzystwo Psychologiczne Niebieska Linia. Posiada zaświadczenia o ukończeniu szkoleń w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w wymiarze 221 godzin, w tym w wymiarze 53 godzin w zakresie pracy z osobami stosującymi przemoc w rodzinie. Od 11 lat pracuje w instytucji realizującej zadania na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie, tj. w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Opolu Lubelskim z siedzibą w Poniatowej.

Mężczyzna – facylitator jest mgr psychologii (jednolite stacjonarne studia magisterskie); absolwentem studiów doktoranckich w zakresie psychologii na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim Jana Pawła II. Wśród odbytych przez niego szkoleń znajduje się szkolenie „Dialog ze sprawcami przemocy w rodzinie z wykorzystaniem Modelu z Duluth” prowadzone przez Instytut Prewencji Przemocy. Posiada zaświadczenia o ukończeniu szkoleń w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w wymiarze 250 godzin, w tym w wymiarze 50 godzin w zakresie pracy z osobami stosującymi przemoc w rodzinie. Od 3 lat pracuje w instytucji realizującej zadania na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie, tj. w Specjalistycznej Poradni dla Rodzin w Lublinie.

Kwalifikacje osób prowadzących zajęcia w Programie Oddziaływań Korekcyjno – Edukacyjnych dla Osób Stosujących Przemoc w Rodzinie realizowanym w Powiecie Opolskim w latach 2014 – 2015 są zgodne z zapisami rozporządzenia z dnia 22 lutego 2011r. Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie standardu podstawowych usług świadczonych przez specjalistyczne ośrodki wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, kwalifikacji osób zatrudnionych w tych ośrodkach, szczegółowych kierunków prowadzenia oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie oraz kwalifikacji osób prowadzących oddziaływanie korekcyjno – edukacyjne (Dz. U. Nr 50, poz. 259).

Koszt realizacji Programu

Finansowanie realizacji Programu Oddziaływań Korekcyjno – Edukacyjnych dla Osób Stosujących Przemoc w Rodzinie realizowanego w Powiecie Opolskim w latach 2014 – 2015 odbywa się ze środków budżetu państwa – jest to zadanie z zakresu administracji rządowej realizowane przez powiat – określone art. 6 ust. 4 pkt. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tj. Dz. U. z 2015r. poz. 1390): „opracowywanie i realizacja programów oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie”.

Na realizację Programu w 2015r. PCPR w Opolu Lubelskim z/s w Poniatowej zapotrzebowało u Wojewody Lubelskiego środki finansowe w wysokości 8.000,00 zł (wynagrodzenia z tytułu umów zlecenia) – środki te w całości zostały wydatkowane na założone cele.